

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Димитър Йончев, д.ик.н., хабилитиран за професор по организация и управление извън сферата на материалното производство 05.02.24., преподавател в департамент Национална и международна сигурност по представения дисертационен труд „Трансграничното сътрудничество като инструмент на ЕС за повишаване на сигурността в Средиземноморския регион в началото на XXI в.“ с автор Дафинка Сидова , докторант в НБУ, за присъждане на научно-образователната степен „Доктор“

1. Описание на приносите

Значимост на изследвания проблем в научно и в научно-практическо отношение

Дисертационното изследване е посветено на актуален проблем за страните от Европейския съюз, от чието позитивно решение ще зависи в значителна степен и мирното развитие на съвременния свят. Проблемът е на ТГС, или на трансграничното сътрудничество, при което се визират границите на ЕС. Предизвикателството е в това да се търсят адекватни отговори на това сътрудничество в интерес на сигурността на страните от Евросъюза и на света, като цяло.

Като резултат изследването предлага богат набор от методологически инструменти както и инструменти за усъвършенстване на стратегическото управление на средиземноморското трансгранично сътрудничество.

Точно формулирани цел и задачи

Дафинка Сидова определя тезата си като твърдение, Тезата предопределя насоката на изследването и насочва към неговата цел. Дисертантът ще се опита да усъвършенства прилагането на

инструментариума за измерване и оценка на ефективността на ТГС за да обоснове препоръки за подобряването му. Така акцентът в дисертационното изследване пада върху аналитичното представяне на ситуацията за да могат да бъдат разработени въпросните препоръки въз основа на създаден от автора модел. Това е съдържанието на задачите, които се решава в дисертацията.

Целите и задачите на изследването са формулирани с амбицията да се анализира избрания проблем и да се стигне до съществени предложения и заключения.

Доказателства, че трудът е самостоятелно дело на дисертанта

Водещо доказателство в случая е оригиналният избор на аспект на изследването и фактът, че със собствени усилия и старание Дафинка Сидова е успяла да поведе докрай амбициозния проект за събиране на експертни мнения със специално разработена карта, както и да осъществи последващия анализ.

Степен на познаване на проблема и на литературата по проблема

Дисертационното изследване е обширно, то е в обем от 220 стр., с приложения и списък на цитираните източници. При запознаването с труда се вижда, че авторът се е стремил да обхване проблема, както и вижданията за позитивното му развитие, като се е стремил към задълбочено познаване преди всичко на нормативната база, а също така и на наличните извори по темата. Така че дисертантът съвсем обосновано е наблегнал на този именно информационен масив, който служи като фундамент на дисертационния труд.

Въз основа на това Дафинка Сидова е успяла да формулира темата оригинално, както и да създаде възможност за собствени интерпретации по темата, което показва че тя е разработена самостоятелно. Помощта на ръководителя се забелязва в избора на методология, както и в прилагането на специфични за нуждите на темата изследователски методи. Така например темата е формулирана по следния начин, а

именно, че „добавената стойност на ТГС към различните аспекти на „широката сигурност“ би нараснала, ако се създаде подходящ инструментариум, който да отчита спецификите на външните фактори на влияние и на елементите на вътрешната среда“.

Освен нормативните документи и пряко свързаната с темата литература авторът владее достатъчно задълбочено и специализираните извори свързани с прилаганите от нея изследователски методи. Като цяло използваната литература свидетелства за добро познаване на изворовия материал. В дисертацията са посочени 107 на брой литературни източника, от които само 19 са на български език.

Коректност при цитиранията

Цитираните автори са посочени коректно.

Обоснован и разработен теоретичен модел на изследването

Докторантът декларирана специално методологията на изследването. Сидова я разбира и я прилага като комплекс от подходи и методи, които в съчетание едни с други ѝ позволяват да разработи своя предмет. Аз твърдя, че подобно амбициозно съчетаване на изследователски апарат не се среща често в научни изследвания на това равнище. Смятам, че така съставената и приложена методология напълно отговаря на особеностите на дисертационното изследване.

Съответствие на методологията и методите с целта и задачите на дисертацията

Нямам колебания да посоча умелото комбиниране на методи и на изследователски похвати като един от научните приноси в дисертационния труд, макар че такава претенция не е заявена от автора. При това изследователският инструментариум напълно подхожда на избраната тема и допринася съществено за разработването ѝ.

Собствен принос при събиране и анализ на емпиричните данни

Приносът на Сидова в събирането и анализа на емпиричните данни е извън всякакво съмнение. Тя използва респонденти от различни

страни за да получи експертните им оценки, които са в основата на най-важните й заключения. Владее сравнителния анализ и го показва на различни равнища.

Приносите за които Сидова претендира са приемливи и смятам, че в труда са дадени достатъчно аргументи за тяхната състоятелност. Важно е също, че дисертантът вижда бъдещи възможности в по-нататъшното им развитие.

2. Въздействие на дисертационния труд върху външната среда.

Авторът Дафинка Сидова работи съвестно през времето на своята докторантура и като един от добрите резултати са нейните публикации както непосредствено по темата на дисертацията, така и в сферата на професионалното направление 9.1. Национална сигурност. Публикациите по темата покриват като цяло изследователско поле на дисертационния труд. Не разполагам със справка за цитиранията от други автори, но смятам, че поради младостта на автора тези случаи вероятно са единици. Тематиката му обаче е такава, че неизбежно ще породи интерес към неговите публикации.

В този начален етап от научното си развитие Дафинка Сидова може да е удовлетворена от своите изяви в научните конференции, в които е изнасяла своите доклади, тъй като те оставят добро впечатление в другите участници. Следва да се отбележи също и това, че някои от основните й идеи са публикувани на английски език, което разширява потенциалния кръг на хората, които биха могли да се запознаят с тях.

Освен споменатата публикация Сидова е публикувала още четири материала, като преди това те са преминали през участие в научни форуми.

Не са ми известни цитирания, но това на този етап не е необичайно.

3. Лични качества

Поради съвместната ни работа в департамента имам възможност да наблюдавам проявите на Дафинка Сидова. Според мен тя има подходящи качества за да работи с успех в преподавателски екип. Коректна е във взаимоотношенията си с колегите и поема поставените ѝ задачи без колебание. Има ведър и открит характер, лесно общува и отчита ситуацията. Понася натоварванията в преподавателската професия.

4. Мнения, препоръки и бележки

Като цяло впечатлението ми от дисертационното изследване е положително. Трудът е разработен в полето на измерванията и оценките, което си обяснявам с поставената цел и задачи. Този акцент е определил и характера на дисертационния труд и е изпълнил неговото съдържание. Поради тази причина темата за трансграничното сътрудничество не е разглеждана в перспективата на политологическия и геополитическия анализ, което би придало по-голяма пълнота на изследването.

Сред достойнствата на изследването бих посочил овладяното използване на онагледяването на основните етапи в дисертацията чрез схеми, таблици и диаграми. Езикът е понятен, макар и на моменти да натезжава във връзка с множеството нормативни и програмни документи, които неизбежно се налага да присъстват в труда.

Смятам, че работата щеше да спечели, ако в ограничителните условия беше обоснован аргументирано изборът именно на Средиземноморския регион, тъй като някои други граници на ЕС са доста по-чувствителни за България.

Не е ясно защо авторефератът, който отговаря на изискванията няма номерирани страници, което не позволява той да бъде цитиран. По отношение на цитиранията, които са коректни, може да се отправи пожеланието да се подчинят на една система. В момента са смесени два подхода към цитиранията.

Накрая, може да се открият отделни несъществени пропуски, както и граматически грешки, но към дисертационния труд нямам критични забележки

5. Заключение

Дисертационният труд е оформен съгласно изискванията, както и авторефератът. Делото на Дафинка Сидова е водено коректно и тя е изпълнила изискванията произтичащи от закона и от наредбата за прилагането му в НБУ. Отпечатък върху работата е дало и вещото ръководство на научния ръководител професор Венелин Георгиев.

В заключение смятам, че докторантът Дафинка Сидова е представила напълно самостоятелно разработен труд с безспорни качества на научно и научно-практическо изследване, което заслужава положителна оценка. В състоянието, в което ни е представен за рецензиране дисертационният труд „Трансграничното сътрудничество като инструмент на ЕС за повишаване на сигурността в Средиземноморския регион в началото на XXI в.“ с автор Дафинка Сидова, докторант в НБУ, за присъждане на научно-образователната степен „Доктор“ следва да бъде приет за успешно изпълнен. Препоръчвам на колегите да гласуват в подкрепа на присъждането на Дафинка Сидова на научно-образователната степен „Доктор“.

София

6 юни 20018 г.

Проф. Димитър Йончев, д.ик.н.

